n) Az asszony alig bírt lihegni az erőlködéstől. .....
o) És egy követ által izent nekik hadat. .....
p) Az állat egyetlen hang nélkül kimúlt. .....
r) Munka s ütleg között ekképp nevelkedtem. .....
s) Vendégként négy hetet töltött nálunk. .....
t) Egyik szombat este látogatóba ment a barátjához. .....
u) Arcban feltűnően hasonlítanak egymáshoz. .....
v) Épkézláb embernek a munkájából kell megélnie. .....
z) Kimentem a selyemrétre kaszálni. .....

571. Keresse ki a mondatokban a határozókat, és határozza meg típusukat!

a) Bika rugaszkodván kötél szakadt vala. .....
b) A lelkesülés égi mámorában sasként repültem a világon át. .....
c) Az alkohol bénítólag hat az agyműködésre. .....
d) Betegség esetén forduljon orvoshoz! .....
e) A tilalom dacára elvitték a csónakot. .....
f) Cseppenként veszi be az orvosságot. .....
g) A fán a levelek lassan lengenek. .....
h) A levelek sárgán hullanak a földre. .....
i) Ült egy kicsit a félhomályban. .....
j) Szívem repedne a nagy kín alatt. .....
k) Kárhozatos lomhaságod által | Mindig hátul és alant hevertél.
.....
l) Csak szeretettel gyógyíthatod ki bánatából. .....
m) Nekem csak ez lesz jó. .....
n) Sokat viaskodtam kísértő gondolatokkal. .....
o) Az intézkedés hasznos volt a közösség szempontjából. .....
p) Erre száz forinton túl ne költs! .....
r) Végezzük egymás után. .....
s) Óraszám elnézelődött a tóparton. .....
t) Tél végén már fű után kívánkoznak az állatok. .....
u) Tudományos tevékenysége mellett zenét is szerez. .....
v) A részleteket illetően később állapodunk meg. .....
z) Negyvenen innen másképp gondolkodik az ember. .....

572. Keresse ki a mondatokban a határozókat, és határozza meg típusukat!

a) A fiú megállt az ajtóval szemben. .....
b) Magamon kívül vagyok. .....
c) Harc nélkül nyertem csatát. .....
d) Sokat fáradozott az összeg előteremtésén. .....
e) Gond van a számítógépes rendszerrel. .....
f) A film Jókai azonos című regénye nyomán készült. .....
g) A versenyzők közül három bejutott a döntőbe. .....
h) A főnök nagyon toleráns a beosztottjaival szemben. .....
i) Ide a rózsa néhány levelét! .....
j) Éppen tizedszer ittunk Blanche egészségére. .....
k) Hej, pedig üresen, vagy félig rakottan,| Nagy szénásszekerek álldogálnak ottan. .....
l) Pártfogó nélkül maradt a palotában. .....
m) Példaképpen idézte Vörösmarty sorait. .....
n) Családostul érkezett. .....
o) Jobb szeretne inni kinn a tó vizébül. .....
p) Látszatra gyenge fiú volt. .....
r) Az orvos kezet mosott a műtéthez. .....
s) A szokottnál is nagyobb hóesés elzárta az utakat. .....
t) A jégből csak lucsok fakad. .....
u) A puszta télen. .....
v) Borzasztóan fúj a szél. .....
z) A királykisasszony feleségül ment a juhászbojtárhoz. .....

573. Keresse ki a mondatokban a határozókat, és határozza meg típusukat!

a) Én nem bűvésznek, de mindennek jöttem. .....
b) A bíróság ítélethozatalra vonult vissza. .....
c) A hallgatók egytől egyig sikeresen vizsgáztak. .....
d) Mari koszorúba köti a virágokat. .....
e) A gyerekek ott maradtak a szobában őrizet nélkül. .....
f) Ahogy a feleleten gondolkozni kezdtem. .....
g) Forintjával vettem a tojást. .....
h) Helyeslőleg intett a gazdám. .....
i) A kocsi darabokban hevert. .....
j) Címerül inkább egy csomó kártya illett volna föléjük. .....

k) Két ízben láttam őket mindössze. .....
l) Befordultam a konyhára. .....
m) Ül az özvegy, talpig gyászban. .....
n) Szerelemből nősült. .....
o) A fiamat viszem kerékpározni. .....
p) Világviszonylatban is a legkorszerűbb lesz a rádió új stúdióháza. .....
r) Ajtóstul ront be a házba. .....
s) Maradt neki valami az apjáról. .....
t) Levél a hitveshez. .....
u) Nekem kellett megjavítanom az elromlott kapcsolót. .....
v) Ez még a pihénél is könnyebb. .....
z) Hólyagosra törtem a kezem. .....

574. Keresse ki a mondatokban a határozókat, és határozza meg típusukat!

a) A haragból semmi jó nem születik. .....
b) A jó bizonyítványért egy kerékpárt kapott ajándékba a keresztapjától. .....
c) A vendéget hűvösen fogadták. .....
d) A verseny résztvevői közül mindenkit szeretettel várunk holnap, pénteken. .....
e) Benézett a barátjához. .....
f) Csak egyszer láttam őt, de megszerettem. .....
g) Délután eldől, ki jut tovább az elődöntő résztvevői közül. .....
h) Egy komoly szakembernek nem szabad farmerkabátban elmenni a tárgyalásra. .....
i) Egy olajlámpa világánál olvasott. .....
j) Fájdalomdíjként egy csokor vörös rózsát kaptam Mátyástól. .....
k) Haragból nagyot ütött rá. .....
l) Igaznak látszik, amiről János mesélt nekünk. .....
m) Képes lettem volna üvölteni mérgemben, mert a ködben az orrom hegyéig sem láttam. .....
n) Kovácséknak Agárdon van nyaralójuk. .....
o) Marcika három centivel magasabb, mint a nővére. .....
p) Matematikában sokkal erősebbek vagyunk a másik csoportnál. .....
r) Melegen szeretem a kávét. .....

s) Méretre megfelelő lenne, de a színe miatt le kell mondanom róla. .....
t) A szalámi a papírral együtt volt öt deka. .....
u) Mint védőnő dolgozott a faluban. .....
v) Nem haragszom én senkire, csak nagyon nyűgösen ébredtem. .....
z) Nem kellene ennyire szívtelenül beszélned a társadról. .....

575. Keresse ki a szövegből a jelzőket, majd állapítsa meg róluk, milyen fajtájúak és milyen szófajúak!

Megmozgatta a XXII. kerületi lakosok fantáziáját az az ötletpályázat, melyet az önkormányzat 2008 decemberében hirdetett meg a kerület jelmondatának megalkotására. A februárban lezárult szavazáson a 71 beérkezett ötletre 439-en adták le voksukat. A legnépszerűbb a „Pezsgő élet a kertvárosban" jelmondat volt. Az alpolgármester elmondta, a cél az volt, hogy olyan, a kerületre jellemző jelmondatot találjanak, mely tükrözi a kerület identitását.

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....
e) .....
f) .....
g) .....
h) .....
i) .....
j) .....
k) .....
l) .....
m) .....
n) .....

576. Ki az a vén zászlótartó olyan tüzes lelkiállapotban?

Milyen mondatrész a Petőfi-idézet melléknévi névmása?
.....

577. Írjon két példát jelzői értékű határozóra!

a) .....
b) .....

578. Állapítsa meg, milyen mondatrész szerepét tölti be az alábbi mondatokban a *piros* szó! (Az altípust is nevezze meg!)

a) Piros ruhát vett föl. .....
b) Fölvette a piros ruháját. .....
c) Mesterien alkalmazza képein a piros árnyalatait. .....
d) Vettem neki csizmát, pirosat. .....
e) Ez a ceruza pirosan fog. .....
f) Ez a ceruza nagyobb a pirosnál. .....

579. Állapítsa meg, kerülhetnek-e jelző szerepébe a következő szófajok! A megfelelő helyre írjon példát, vagy húzza ki a sort!

a) ige: .....
b) főnév: .....
c) melléknév: .....
d) számnév: .....
e) határozószó: .....
f) személyes névmás: .....
g) visszaható névmás: .....
h) kérdő névmás: .....
i) vonatkozó névmás: .....
j) főnévi igenév: .....
k) melléknévi igenév: .....
l) határozói igenév: .....

580. *a)* Írjon példát mutató névmási kijelölő jelzőre!

.....

b) Mutassa be, hogy milyen grammatikai indokok miatt tekintjük ezt a jelzőtípust önálló szófaji alcsoportnak! (Legalább két érvet kérünk.)

.....

.....

581. Állapítsa meg, hogy az alábbi birtokos szerkezetek közül melyikben van
- részleges (vagy csak számbeli, vagy csak személybeli) egyezés;
- teljes (számbeli és személybeli) egyezés;
- teljes inkongruencia!

a) Péterék kertje: .....
b) a magunk gondjai: .....
c) a mi házunk: .....
d) a magad öröme: .....
e) az ő véleményük: .....
f) a barátaim levelei: .....

582. Vizsgálja meg az egyeztetést a táblázatban felsorolt birtokos szerkezetekben az alábbiak szerint!
Töltse ki a táblázat rovatait! Karikázza be azoknak a szerkezeteknek a betűjelét, amelyekben az egyeztetés eltér az általános szabálytól!

Sorszám	A birtokosszó		A birtokszó személyragjának	
	száma	személye	száma	személye
a) a ti házatok				
b) a lányok füzetei				
c) az apád főnöke				
d) az ő feladataik				
e) a magunk ügye				
f) önmaga ellensége				

583.

a) *A városban tízemeletes házak épülnek.*
b) *József Attila vagy negyven szonettet is írt.*
c) *A szomszéd házára már ráférne a tatarozás.*

Alakítsa át a fenti mondatokat úgy, hogy a jelzős szerkezetek helyébe értelmezősek kerüljenek!

a) .....
b) .....
c) .....

584. **A)** Írjon egy-egy példamondatot, amelyben ugyanaz a szóalak a következő szerepet tölti be:

a) genitivus: .....
b) dativus: .....
c) dativus possessivus: .....

B) Okolja meg a példamondatok alapján:
a) miért külön-külön eset a genitivus és a dativus;
b) miért számítjuk a dativus possessivust a dativushoz (nem pedig a genitivushoz)!

a) .....
b) .....

585. Írjon két egyszerű mondatot! Az elsőben (a) főnév, a másodikban (b) melléknév fejezze ki a mennyiségjelzőt!

a) .....
b) .....

586. Írjon példát – mondatba foglalva – az értelmező valamennyi fajtájára!

A) értelmező ....., pl. .....

B) jelzővé alakítható értelmezők:
a) ....., pl. .....
b) ....., pl. .....
c) ....., pl. .....

C) ..... alakítható értelmező, pl. .....

587. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben az értelmező *a)* melléknévi igenév, *b)* határozatlan számnév, *c)* tulajdonnév!

a) .....
b) .....
c) .....

588. Állapítsa meg, *a)* miféle szószerkezetnek melyik fajtája az alábbi mondat aláhúzott szókapcsolata; *b)* milyen mondatrész szerepét tölti be a szószerkezet alaptagja!

Az újítások közül <u>barátomé</u>, a fiatal <u>technikusé</u> vált be legjobban.

a) .....
b) .....

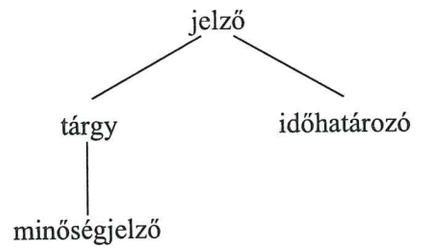
589. Bővítse a *kutya* főnevet *a)* birtokos jelzővel, *b)* birtokos jelzőnek megfelelő értelmezővel, majd foglalja az így keletkező szerkezeteket más-más mondatrész szerepében egy-egy mondatba!

a) .....
b) .....

590. Alkosson olyan mondatot, melyben a jelző

a) többszörös: .....
b) morfológiai típusú szerkezet: .....
c) összetett: .....
d) halmozott: .....

591. Alkosson olyan mondatot, melyben a szerkezetes jelző a következő felépítésű:

.....

592. A *zöldet* szóalak kétféle mondatrész szerepét töltheti be. Igazolja ezt a tételt egy-egy mondattal, s közölje, milyen mondatrész az említett szóalak!

a) .....
a mondatrészszerep: .....
b) .....
a mondatrészszerep: .....

593. Írjon egy-egy olyan mondatot, amelyben a *három* szó megfelelő alakja az alábbi mondatrészek szerepét tölti be!

a) alany: .....
b) állítmány: .....
c) számhatározó értékű tárgy: .....
d) eredményhatározó: .....
e) számállapot-határozó: .....
f) fok-mérték határozó: .....
g) értelmező jelző: .....

594. Írjon példát olyan mondatra, melyben
a) az értelmező jelzőket hozzátoldó kapcsolatos viszony fűzi össze,
.....
b) a helyhatározókat ellentétesen hozzátoldó kapcsolat fűzi össze,
.....
c) a két állítmány között helyreigazító magyarázó viszony van,
.....
d) a részeshatározókat választó viszony köti össze!
.....

595. A következő feladatban igaz és hamis állítások keverednek. Válassza ki és jelölje meg az igaz állításokat!

a) Az alany az igének mindig vonzata.
b) Az alany mindig kötelező igei vonzat.
c) Az aszemantikus határozó ritkán szabad bővítmény is lehet.
d) A határozói értékű tárgy mindig vonzat, mert a tárgy is mindig vonzat.

e) Az értelmező soha nem lehet vonzat.
f) A határozószónak nincsen vonzata.

596. Mi a funkciójuk az aláhúzott részeknek a következő mondatokban? (Milyen mondatrészek vagy tagmondatok?)

a) Ott laktam Endre úrnál mint vendég. .....
b) Apám mint orvos előremehetett. .....
c) A dolog simábban ment, mint ahogy elképzelték. .....
d) Fehér lett, mint a fal. .....
e) A takaró lehetőleg olyan hosszú legyen, mint az ágy. .....
f) A szín, mint tudjuk, rezgés. .....
g) Aludtam, mint egy tuskó. .....
h) A vizsgára, mint már mondtam, fel kell iratkozni. .....
i) Többet tudok, mint ti mind együttvéve. .....
j) A fogságból mint öregember tért haza. .....
k) A családfő, mint egy vendég, úgy kiszolgáltatta magát. .....
l) Az igazgató mint a gyűlés elnöke lezárta a vitát. .....

597. Sorolja fel azokat a mondatrészeket, amelyek kettősek lehetnek! Írjon mindegyikre egy-egy példát is!

a) A mondatrész: .....
Példa: .....
b) A mondatrész: .....
Példa: .....

598. Írjon példát az összes lehetséges összetett mondatrészre!

a) .....
b) .....
c) .....
d) .....
e) .....

599. Milyen mondatrész szerepét tölti be a főnévi igenév a következő mondatokban?

a) Retteg elindulni. .....
b) Készült leereszkedni a hegyről. .....
c) Jönnie kell új Dózsa Györgynek. .....
d) A Tavaszt nem tudták megkötözni. .....
e) Kimentem a selyemrétre kaszálni. .....
f) Nem szeretnélek megbántani. .....
g) Hoztam húst sütni. .....
h) Nem kell mindjárt megijedni. .....
i) Képtelen vagy odafigyelni? .....
j) Kész öröm ránézni. .....
k) Igyekezzünk megfelelő szokásokat kialakítani! .....
l) Semmi értelme tagadni. .....
m) Innen mindent jól hallani. .....
n) Ezt meg fogod érteni. .....

600. Írjon olyan mondatot, melyben

a) összetett állítmány és határozatlan alany is van:
.....
b) többszörös tárgy és értelmező határozó is van:
.....
c) kettős határozó és összetett alany is van:
.....

601. Alakítsa át a következő szerkezetet (a) szerkezetszintű alanyos alárendelő, (b) jelzős alárendelő szószerkezetté!

Az asztalos szekrényt készít.

a) .....
b) .....

602. Állapítsa meg, hogy az alábbi példákban milyen grammatikai forma fejezi ki az okviszonyt!

a) halálfélelem: .....
b) a kudarc fájdalma, a háború következményei: .....
c) fájt az állástól (a lába): .....
d) vásárolni indult: .....
e) Mivel esik az eső, otthon maradunk: .....
f) Akkora volt a sár, hogy alig lehetett járni: .....
g) Mikor esik az eső, otthon maradunk: .....
h) Ha esik az eső, nem megyünk kirándulni: .....
i) Esik az eső, ezért nem megyünk kirándulni: .....
j) Nem megyünk sehova, ugyanis nagy vihar van: .....
k) Bár esik az eső, elindulunk: .....
l) Esik az eső, de azért elindulunk: .....

603. Milyen mondatrészek a következő mondatok kiemelt szavai?

a) Egy egész sereg holmi van itt. .....
b) Elfáradtam a talpalásban. .....
c) Indulóban vagyok. .....
d) Jegyet milyent váltottál? .....
e) Ötször több könyvet is el tudtak volna adni. .....
f) Pénzt bármennyit el tudna költeni. .....
g) Vett a kenyérből. .....
h) A könyv, a Pistáé itt hever az asztalon. .....
i) Búzából kevés termett tavaly. .....
j) Szolnokról, a buszállomásról indultunk. .....
k) Igazát bebizonyítandó, hosszú fejtegetésbe kezdett. .....
l) Kenyér után járt apám a városban. .....
m) Okos szeretnék lenni. .....
n) Petróleumlámpánál tanul. .....
o) Vettem könyvet, kettőt. .....
p) A termelékenység fokozása terén számottevő eredményeket értek el.
.....
r) Budapest városát több millióan lakják. .....
s) Élt hetven évet. .....
t) Húsz személyre terítettek a verandán. .....

u) Kézzel kötött sapka kellene. .....
v) Nyugtával dicsérd a napot! .....
z) Semmi pénze sem maradt. .....

604. Milyen mondatrészek a következő mondatok kiemelt szavai?

a) A tudósok mind szegények. .....
b) Bort is ivott, két decit. .....
c) Enyhén penészesnek látszó szvetter volt rajta. .....
d) Himnusz az emberhez. .....
e) Ki zavar megint? .....
f) Neked nem szabad bejönnöd! .....
g) Sokan beszéltek egyszerre és összevissza. .....
h) A vadász életet füttyentett a kutyának. .....
i) Beteg lévén nem ment be az egyetemre. .....
j) Ennyiszer nem szabad elhibázni. .....
k) Kicsit mackós ennek a gyereknek a mozgása. .....
l) Ne mozdulj Prága városából! .....
m) Szakember létére nem ismerte föl a hibát .....
n) Szeretnék végre nyugodt lenni. .....
o) A villához száz lépésre van a Balaton. .....
p) Becsülete árán szerezte vagyonát. .....
r) Erőnek erejével meg akarja csókolni a kezemet. .....
s) Háromszor annyi elég lesz. .....
t) Komor óriásként állt a magányos fa. .....
u) Nálam százszorta boldogabb. .....
v) Szívesen gondolok az idei nyaralásunkra. .....
z) Aláírattam édesapámmal az intőt. .....

605. Milyen mondatrészek a következő mondatok kiemelt szavai?

a) Bajban van a messze város. .....
b) Ez a fa nagyobb nálam. .....
c) Három ízben kerestelek. .....
d) Lassan el kell induljak. .....
e) Műtősként dolgozott a kórházban. .....
f) Tábory Elemér készült korán elaludni. .....
g) Álmosan vártam, hogy vége legyen az előadásnak. .....

h) Az utazással kapcsolatban több kérdés vetődik fel .....
i) Ezennel felfüggesztem önt hivatalából. .....
j) Harangszó délben Szekszárdról. .....
k) Látogatóba ment a barátjához. .....
l) Mint nevelő dolgozott az intézetben. .....
m) Többnyire csak gyalog jártam. .....
n) Aranytálban mosakszik reggelente. .....
o) Az intézkedés nyomán helyreállt a rend. .....
p) Az újítás Kovácsnak, az üzem főmérnökének köszönhető. .....
r) Féreg, pondró rágna, millió. .....
s) Hangversenyt rendeztek a földrengéskárosultak javára. .....
t) Máris jövök! .....
u) Minden iránt érdeklődik. .....
v) Udvaron fehérlik szőre egy tehénnek. .....
z) Az ember továbbment az erdő iránt. .....

606. Milyen mondatrészek a következő mondatok kiemelt szavai?

a) Az enyhe őszi napok havazóra fordultak. .....
b) Gézának sietnie kellett: .....
c) Gratulálok a kitüntetésedhez. .....
d) Megszeppene Lőrinc hallva eme szókat. .....
e) Miért kell neked mindent kétszer elmondani? .....
f) Vénségére megházasodott. .....

607. Nevezze meg az alábbi mondatok aláhúzott szavainak mondatrészszerepét!

Segítség! – suttogta Micimackó, de csak (a) halkan és finoman, hogy ne zavarjon (b) vele senkit, (c) miközben a két (d) méterrel alatta terpeszkedő ág felé zuhant.

Így hát egyenesen Róbert Gidát kereste fel, aki egy szép, (e) zöldre festett ajtó mögött lakott.

Jó volna, ha sétálgatni kezdenél alattam, majd (f) időnként (g) aggódva néznél fel (h) rám.

És hogy ne fázzanak (i) annyira, elénekelték vagy (j) hatszor Micimackó zümmögő versikéjét, és (k) mindketten (l) deszkadarabokkal verték (m) hozzá a taktust, amiket a (n) kapufélfáról szedtek le.

Alighogy leültek, Tigris teljes (o) pofára való mézet hörpintett fel, aztán hátrahajtott (p) fejjel egy (r) darabig a mennyezetet nézte, közben (s) jobbra-balra lefetyelt a (t) nyelvével, s mindez nagy (u) lármával történt.

608. Nevezze meg az alábbi mondatok aláhúzott szavainak mondatrészszerepét!

(a) Feltevésem szerint mindez csak azt jelenti – határozott végre, (b) elbúcsúzva az utolsó (c) faágtól, hogy további három (d) bukfenc árán végre (e) kecsesen elhelyezkedjék egy (f) rekettyebokorban –, hogy bizonyos (g) szempontból nagyon szeretem a mézet.

Mézkutató légi (h) útjaim során rájöttem, mi a legfontosabb.

Micimackó igyekezett kis fekete (i) felhőnek (j) hatni.

A (k) biztonság kedvéért Róbert Gida puskát is vitt (l) magával.

(m) Minek gondolnál (n) alulról nézve?

Róbert Gida! – szólt hangos (o) suttogással.

Tigris a fák mögül (p) hirtelen (r) nagyot ugrott, (s) rávetve magát Micimackó (t) árnyékára, majd megnyugtatta Micimackót, hogy a kukorica élvezete (u) átszellemülten (v) finommá varázsolja a tigriseket.

609. Mutassa be mondatba foglalva és aláhúzva a következő mondatrészeket!

a) összekapcsolt helyhatározó: .....
b) határozatlan alany: .....
c) névutós állapothatározó: .....
d) eredményhatározó: .....
e) szervetlen mondatrész: .....

f) tekintethatározó: .....
g) többszörös jelző: .....
h) melléknévi igenévvel kifejezett célhatározó: .....
i) eredethatározó: .....
j) számállapot-határozó: .....
k) összetett állítmány (nem létigei segédszóval): .....
l) határozói igenévvel kifejezett állapothatározó: .....
m) határozói értékű tárgy: .....
n) külső állapothatározó: .....
o) névutós főnévvel kifejezett társhatározó: .....
p) értelmező helyhatározó: .....
r) partitivusi határozó: .....
s) véghatározó: .....
t) birtoklást kifejező részeshatározó: .....
u) összekapcsolt időhatározóra: .....
v) összetett tárgy: .....
z) birtokos jelzőnek megfelelő értelmező: .....

610. Mutassa be mondatba foglalva és aláhúzva a következő mondatrészeket!

a) számhatározói értékű tárgy: .....
b) határozói igenévvel kifejtett okhatározó: .....
c) kijelölő jelző: .....
d) névutós névszóval kifejezett eszközhatározó: .....
e) értelmező időhatározó: .....
f) azonosító értelmező: .....
g) összetett alany: .....
h) határozónak alárendelt határozó: .....
i) kettős időhatározó: .....
j) ragtalan névszóval kifejezett időhatározó: .....
k) névutós névszóval kifejezett társhatározó: .....
l) 'élő' (jelentés) jegyű eszközhatározó: .....
m) essivusi állapothatározó: .....
n) általános alany: .....
o) részleges vagy pontosító értelmező: .....
p) hátravetett helyhatározó: .....
r) összetett jelző: .....

s) kettős helyhatározó: .....
t) összetett határozó: .....
u) számhatározó: .....
v) 'nem élő' (jelentés) jegyű társhatározó: .....
z) névutós okhatározó: .....

611. Mutassa be mondatba foglalva és aláhúzva a következő mondatrészeket!

a) fakultatív tárgyi vonzat: .....
b) szerkezetes alany: .....
c) helyhatározói értékű tárgy: .....
d) kettős fokhatározó: .....
e) birtokos jelző: .....
f) kettős állítmány: .....
g) többszörös tárgy: .....
h) beálló történésű melléknévi igenévvel kifejezett célhatározó: .....
i) azonosító állítmány: .....
j) névutós tekintethatározó: .....
k) főnévi igenévvel kifejezett alany: .....
l) időhatározói értékű tárgy: .....
m) jelzői értékű (hátravetett) időhatározó: .....
n) eredethatározó: .....
o) ragtalan tárgy: .....
p) okhatározói értékű tárgy: .....
r) főnévi igenévvel kifejezett tárgy: .....
s) hasonlító határozó: .....
t) iránytárgy: .....
u) összekapcsolt állapothatározó: .....
v) szerkezetszintű alany: .....

612. Ábrázolja ágrajzzal az alábbi mondatok szerkezetét, jelölje a mondatrészeket a szokásos módon, nevezze meg pontosan a fajtájukat, valamint határozza meg a mellérendelő viszonyok típusát is!

a) A félprimitív népek etnoszából nyert eredményeket azonban minden igazságuk mellett sem fogjuk általános érvényűeknek tekinteni.

b) Néhány hónapi dicsőség után faképnél hagytam a vén szélhámost, zsebemben a szolgálatomért kapott, előre kialkudott összeggel.

c) A Fekete-tenger melléke és a Kaukázus vidéke között, továbbá a magasabb fekvésű részeken – a függőleges zonalitás következtében – a kemény fagyok természetesen évről évre hosszabb ideig is jelentkeznek.

d) Nálunk például báró Hatvany Lajos, a Nyugat egyik alapítója, a tudni nem érdemes dolgok tudományának nevezte a filológiát.

e) A matematika bizonyos tekintetben mindig is az összekötő kapocs szerepét játszotta a különböző tudományok, valamint a tudományok és a művészet között.

f) A két testvér, szokás szerint, nyakig találta Maryt az összhangzattan és az emberi természet tanulmányozásában.

g) A leányka, mit sem törődve a sok hódoló tekintettel, némi szorongással a szemében egyre csak az uraság palotáját nézte.

h) A zöldellő hársak árnyékába érve a két író legelsősorban a „Sör, ásványvíz" feliratú, tarkára mázolt bódéhoz sietett.

i) Az elektroforézis során a molekulákat méret és tömeg alapján választjuk szét egy géllel töltött üvegcső hosszában.

j) Ideje tekintélyes részét a differenciálszámítással és a kollégájával való levelezéssel töltötte.

k) Két pár nagyméretű fújtató légzsákot működtetett egy középen forgócsapra szerelt vízszintesen elhelyezett emelő.

l) A következő öt hónapban Márton mester lázasan festette a Tisza melletti, Tóvárt körülvevő sűrű erdőben ezerszámra élő madarakat.

m) A finnugor alapnyelvben a birtokos szerkezetnek sem a bővítményén, sem az alaptagján nem jelölték a birtokviszonyt.

n) A hivatalos kritika által sokat támadott formalista művészet nem veszélyeztette sem az általánosan elfogadott szokásokat, sem a társadalmi rendszer alapjait.

o) A Kárpátok medencéjében a kilencszázas években megtelepedett magyarságnak volt lírai és elbeszélő költeménye.

p) A szürke téli hónapokban még a legvidámabbak is veszíthetnek derűjükből az állandó fényhiány miatt.

r) Szakemberek közreműködésével szeretnénk olvasóinknak személyre szóló, különböző nehézségű, más-más izomcsoportot erősítő fitnesztippeket adni.

s) Trelawney professzor Harry közelgő halálát most minden eddiginél magabiztosabban jósolta.

t) Másnap hajnalban talicskán toltam haza Soma bácsit a kocsmából az inasok gúnyolódása, a segédek durva röheje közben, szégyentől égő arccal, de összeszorított foggal, konokul.

u) Sári folyton maszatos kisgyereke most kicsit megilletődöttnek látszott a nagymama ölében, fehér, fodros előkében.

v) Az intézet utolsó igazgatója kollégáim felháborodására a művészettörténet oktatásával egy nálam jóval képzetlenebb embert bízott meg.

z) A tizenharmadik század elején egy francia lovag, Lorraine vitézi tetteiért hét falura szóló birtoklási jogot kapott a magyar királytól.

613. Ábrázolja ágrajzzal az alábbi mondatok szerkezetét, jelölje a mondatrészeket a szokásos módon, nevezze meg pontosan a fajtájukat, valamint határozza meg a mellérendelő viszonyok típusát is!

a) Gáspár a különös szédülési rohamai és az egyre gyakrabban jelentkező fejfájásai miatt kénytelen volt elmenni dr. Kovácshoz, a környék legjobb háziorvosához.

b) A perzsa uralkodó, Xerxész, a görög szárazföld ellen indított hadjárata előtt követeket küldött különféle görög városokba.

c) A csoportnyelvek vagy szakszókincsek az azonos foglalkozásúak, kedvtelésűek, életmódúak körében kialakult kisebb-nagyobb közösségek sajátos szóhasználatát jelentik.

d) Másnap Bodrogkeresztúrnál már Dessewffy Arisztid és a fanatikus bátorsága miatt a Bátori előnévvel kitüntetett Sulcz Bódog csapatai vették át Buharyn hadosztályának szerepét.

e) A rendőrség a vám- és pénzügyőrség munkatársaival együtt közös akciót tartott május 5-én Győrött.

f) A hangyamódra szaporodó emberiségnek érdemes volna foglalkoznia a hasonló problémákkal küzdő hangyákkal.

g) A ragyogóan kivilágított háznak minden függönyét elhúzták a rokonaikat és barátaikat fogadó házigazdák.

h) A két férfi néhány perc múlva a feje búbjáig belemerült egy páratlan és elképesztő terv megbeszélésébe.

i) Az egyik sarokban lármás zenekar játszott, elnyomva a fel-felcsendülő kacagást, a vígan mulatozó társaságok tompa morajba folyó beszédjét.

j) Péter barátnője a kis táncosnők lelkesedésével mutatta be nekem Verát, a balettkar régi tagját.

k) A jövő év nyarán neki, a gyámoltalan fiúnak kell kézbe venni apja sikeres vállalatainak vezetését.

l) Puszta parancsszóra nem pottyannak ide az égből mindenhez értő igazgatók vagy más, vezetésre kész egyéniségek.

m) Ebben a hónapban barátaim jóvoltából remek alkalmam nyílik régi adósságaim gyors visszafizetésére.

n) Az utasítás szerint az egész vasútvonalon minden őrháznak értesítenie kell a különvonat áthaladásáról nemcsak a szomszéd őrházat, hanem Londont, a fővárost is.

o) Az erdei epret szorgalmasan kell gyomlálnom a csúnya, rohamosan terjedő óriásfüvek magjai miatt.

p) Mezopotámia orvostudományáról szerzett ismereteink többnyire agyagtáblákba karcolt, majd kiégetett írásokból származnak.

r) A műelemzés nem elvonatkoztatás a művészet igazi céljaitól, hanem a művész szándékának igazi beteljesítése.

s) Tegnap, pénteken a New York-i árutőzsdén az olaj árfolyama túllépte a 100 dolláros határt.

t) Az európai államok jogának alapját alkotó római jog szerepe kiemelkedő az európai jog egységesítésének folyamatában.

u) A vendégek szórakozott arccal vagy bűnbánóan nevetgélve a halas szendvicsek után nyúlnak.

v) Az áriaszerű madrigálokban mindig a szavakban kifejezett fogalmak ábrázolására törekedtem.

z) A város szívében álló, romantikus stílusjegyeket viselő épület 1864-ben Alois Cacciari, olasz építőmester tervei alapján készült.

614. Ábrázolja ágrajzzal az alábbi mondatok szerkezetét, jelölje a mondatrészeket a szokásos módon, nevezze meg pontosan a fajtájukat, valamint határozza meg a mellérendelő viszonyok típusát is!

a) Hány nagy eszme vitorlázott el e folyam árján egy ismeretlen világ rejtelmei felé?

b) Ugyanaz a cselekedet különböző körülmények között különböző színezetű és fokú erkölcsi értékkel bír.

c) A boldogságra és a szenvedés elkerülésére való vágyakozás vagy hajlandóság minden értelmes lényben megvan.

d) A tudomány és a technika lenyűgöző vívmányai a jelek szerint nemigen hoztak többet mennyiségi javulásnál.

e) A kevésbé gazdag, rendszerint mezőgazdasági társadalmakban tapasztalható erős közösségi érzés helyett a magasabb fejlettségű országokban nagyfokú magányt és elidegenedést találunk.

f) Az emberi elme számos különböző szálból szőtt és rengeteg különféle mintázatot magában foglaló, összetett szövet.

g) A kertekben lévő háziméhek kaptárai vízszintesen egymásra helyezett henger alakú égetett agyagkorsókból álltak.

h) A tizenhét éves ifjú mint Ermenonville urának örököse a Brégy gróf címet viselte.

i) Más dolguk nem lévén, fölkucorodtak a templom tornácának száraz kövére, valami izgalmas eseményre várva.

j) Egy lejtős hegyoldal lábánál elterülő széles völgyben, tiszta, bővizű folyó partján építette Tamás mester a házat.

k) Egy ácsmester is dolgozott a munkapadnál Tamás mellett, gondosan egyengetve fejszéjével egy bükkfa gerenda hosszanti oldalát.

l) A valamicskével lekerekítettebbé váló kőpillér felületéről keskeny sugárként hullott alá a törmelék.

m) A harmadik napon Farkasd erdejében találták magukat, egy nagy kiterjedésű, bozótokkal, elvadult fákkal benőtt, erdős vidéken.

n) Az északkeleti szélvihar Libüa lótuszevő naszamón népe közé sodorta a telepesek mirtusszággal díszített orrú hajóit.

o) Az elfáradt lányok, asszonyok szoknyájukat gondosan felhajtva már korán reggel a járda szélére ültek.

p) Ebben az esetben egy ember élete eskü alatt tett vallomásokból, bíróság előtt elhangzott tanúvallomásokból bontakozik ki előttünk.

r) Párizsban ordítozó csőcselék járta az utcákat éjszakánként, háborítatlanul, zavartalanul gyújtogatva, gyilkolva és fosztogatva.

s) Ez a mindent feje tetejére állító, a nyelvvel bakugrásokat végeztető író nem a közép-európai, „pesti", kíméletlenül csipkedő vicc képviselője, hanem a Jean Paul-i humoré.

t) Ezek az óriási méretű munkák azonban a csillagászati, mérnöki, mechanikai és építészeti tudományon kívül tökéletes szervezést is igényeltek.

u) A szelíd és vidám, de egy cseppet sem harcias egyiptomi nép két osztályra oszlott: földművesekre és kézművesekre.

v) A felsorolt érvek a macska önzését és individualizmusát a kutya bajtársiasságával és társaságkedvelő lényével állítják szembe.

z) Szőrük hosszát, színét, mintázatát vagy akár a testfelépítésüket is kizárólag a helyi ízlés és a tenyésztők szeszélyei alapján módosították.

615. Ábrázolja ágrajzzal az alábbi mondatok szerkezetét, jelölje a mondatrészeket a szokásos módon, nevezze meg pontosan a fajtájukat, valamint határozza meg a mellérendelő viszonyok típusát is!

a) A kitaszított, valamint az önkéntes száműzetésbe vonult állatokat tekintve is jelentős különbségeket tapasztalunk kutya és macska között.

b) A bokros teendők nem szolgálhatnak ürügyül az emberi együttélés szülte kötelességek következetes elhárítására.

c) Az üvegfalak oldalaihoz ragadva s nemes korallok ágain terjengve egész élő pompájukban a délszaki tengerek kagylói, csigái láthatók.

d) Aziru számtalan, különféle panaszokkal teli agyagtáblát küldött a fáraónak.

e) A hatvanhetes bizottság az előmunkálatok megtételével tizenöt tagból álló albizottságot bízott meg Andrássy Gyula gróf elnöklete alatt.

f) Egymilliárd forintos beruházással gyógyfürdő építését tervezi a máriapócsi önkormányzat az európai hírű búcsújáróhelyen.

g) Hogyan fejezzem ki például szemének derűs, átható, ismerős, a szellem legmélyéről visszhangot idéző pillantását?

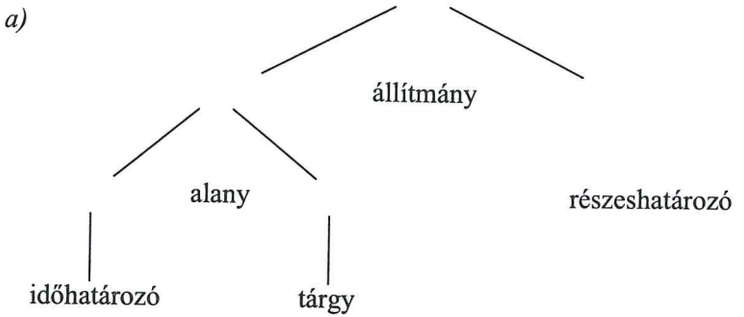
h) Ellentmondást nem tűrő szeretetkitörései, vaskos, nedves, harsány csókjai még elviselhetetlenebbek voltak, mint gyors, csípős, szapora pofonjai.

i) Apám éhségem láttán sóhajtva és fuldokolva, a szemérmes cinkostárs alázatával nyújtott felém egy hosszú szál kolbászt vagy egy darab sült húst.

Az összetett mondat

616. Alkosson az ágrajzok alapján mondatot! Bármilyen segédszót felhasználhat.

a)

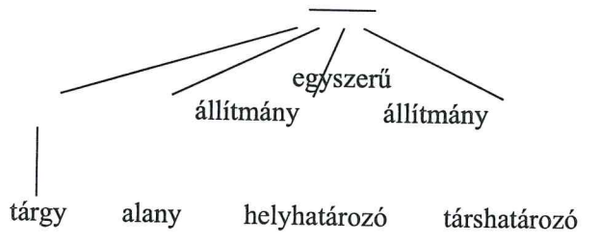

értelmező
időhatározó

birtokos jelző

A mondat: .....
.....

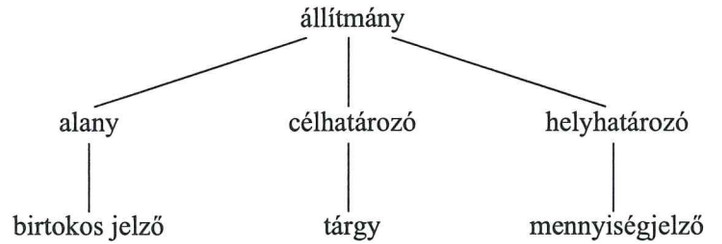
b)

mennyiségjelző

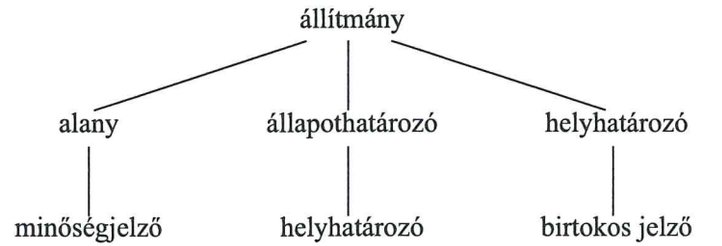
A mondat: .....
.....

c)

A mondat: .....
.....

d)

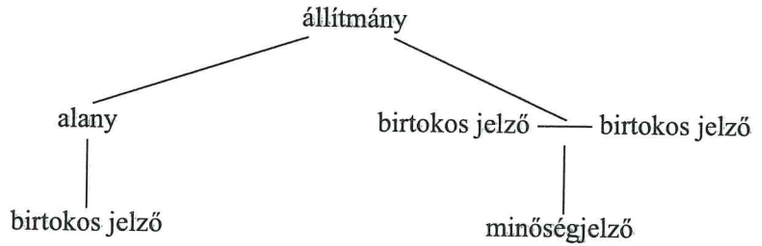
A mondat: .....
.....

e)

A mondat: .....
.....

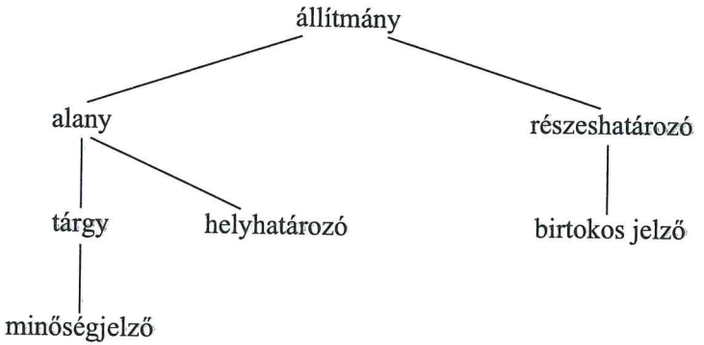
f)

A mondat: .....

.....

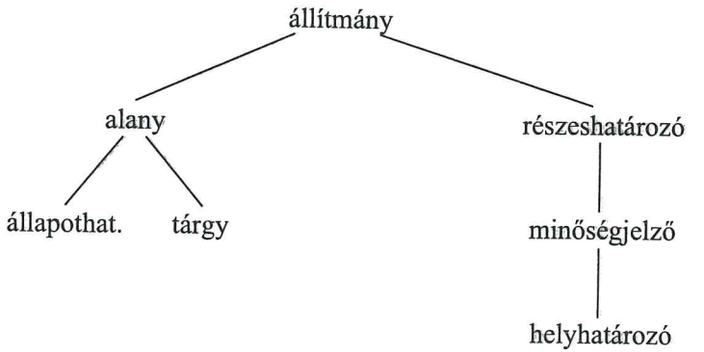
g)

A mondat: .....

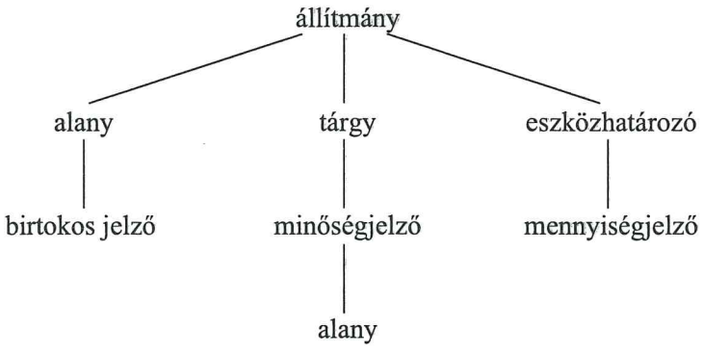
.....

h)

A mondat: .....

i)

A mondat: .....

.....

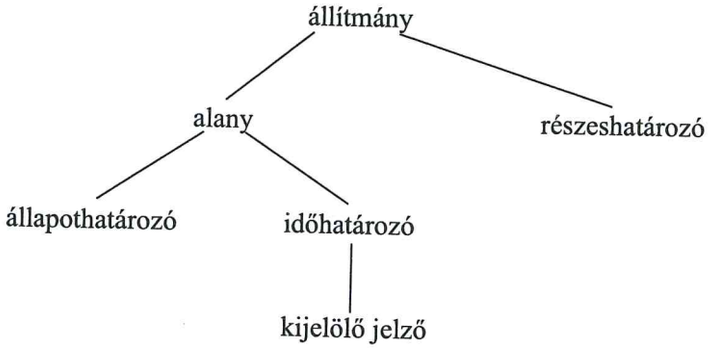
j)

A mondat: .....

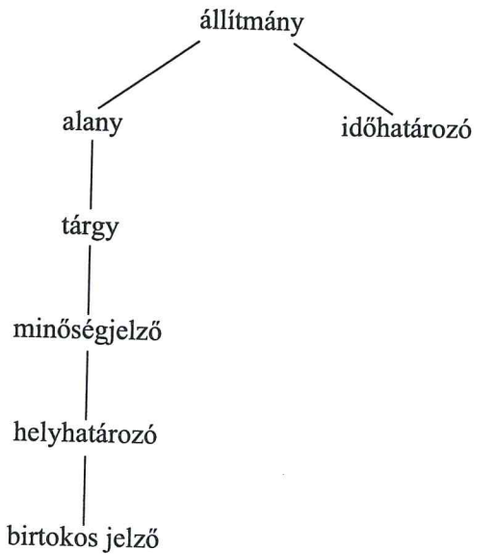
.....

k)

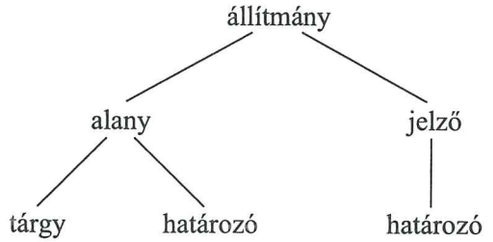
A mondat: .....
.....

l)

A mondat: .....
.....

m)

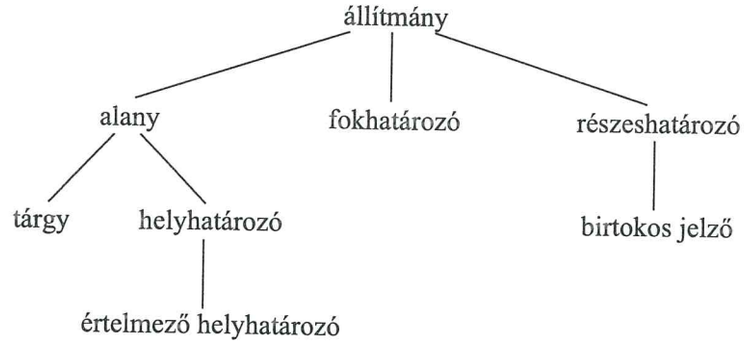
A mondat: .....
.....

n)

A mondat: .....
.....

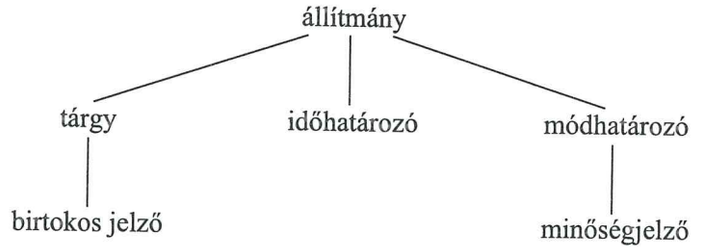
o)

A mondat: .....

.....

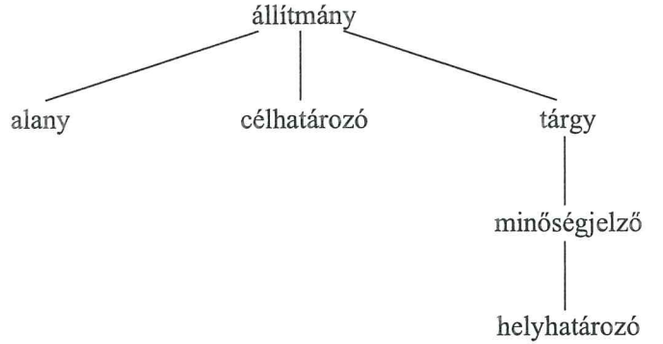
p)

A mondat: .....

.....

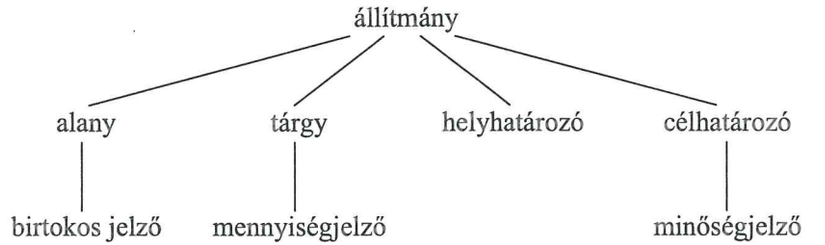
r)

A mondat: .....

.....

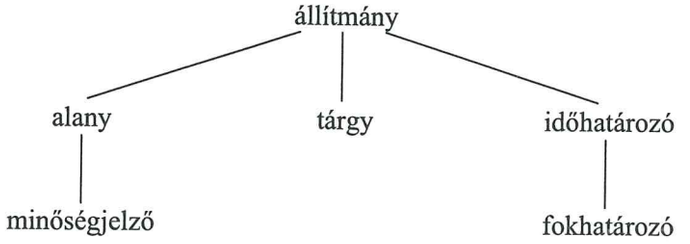
s)

A mondat: .....

.....

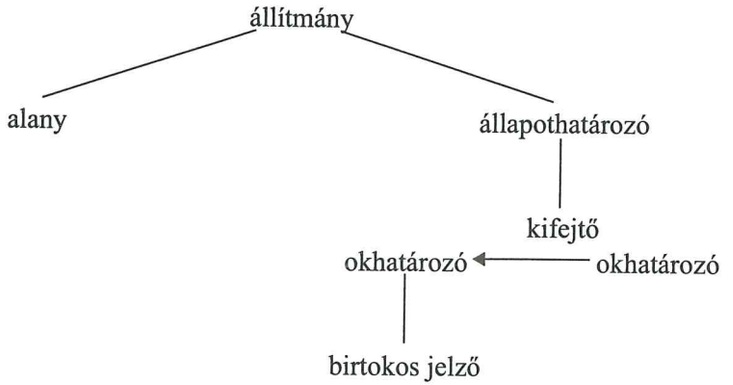
t)

A mondat: .....

.....

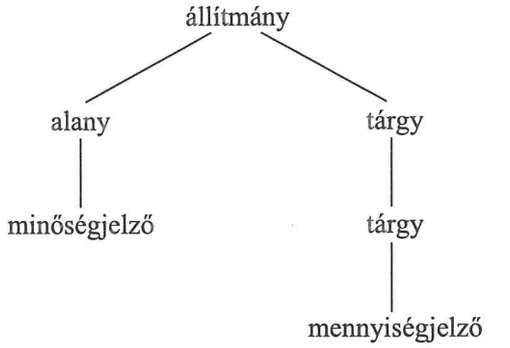
u)

A mondat: .....

.....

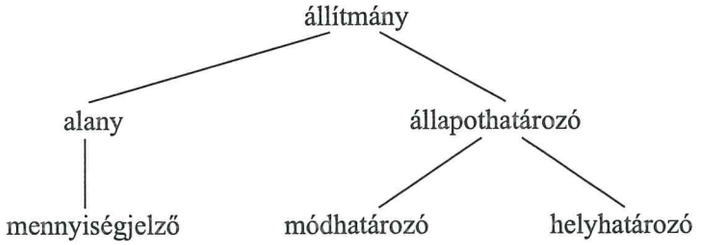
v)

A mondat: .....

.....

z)

A mondat: .....

.....

617. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Vidd el az enyémet, amelyik az ajtó mellé van akasztva!
b) Két órával később érkeztél, mint ahogy megbeszéltük!
c) Annyi lesz itt mindjárt, hogy nem győzzük fölszedegetni.
d) Olyanokkal dolgoznék együtt szívesen, akik partnerként tekintenének rám.
e) A pincében akkora rendetlenség volt, hogy azonnal nekiláttunk takarítani.
f) Annyian bámulták, hogy egészen megzavarodott.
g) Minden pontosan úgy van, ahogy gondoltam.
h) Azon a helyen kérte meg a kezem, ahol az első találkozónk volt.
i) Kovács könyvének akkora sikere volt, hogy még kétszer újra kellett nyomtatni.
j) Azé tetszik, aki sötétebb színeket használt.
k) Azt kérdezte, amit tudtam.
l) Minél jobban törekszünk az eredetiségre, annál erőltetettebbé válik alkotásunk.
m) Te vagy, akire szükségünk van.
n) Egész este dolgoztam, hogy jó legyen a kézirat.
o) Aki nem érdemli meg, ne adj annak legértékesebb perceidből!
p) Ez a cím olyanoké lesz, akik méltók rá.
r) Mit tudhatsz te, amit én nem tudok?
s) A legszívhezszólóbb üzenet is csak üres fecsegés annak, aki nem tud szeretni.
t) Annyian voltak nálunk, mint még soha.
u) Nem bízom magamban, mert ismerem magamat.
v) Annyit vehetsz, amennyit csak szeretnél!
z) Minden dolog azzal kezdődik, hogy valaki elkezdi csinálni.

618. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Olyan jó lett a bizonyítványa, hogy kapott egy kerékpárt.
b) Szívet cserél az, aki hazát cserél!
c) Akkora lett, mint egy elefánt.
d) Legyetek olyanok, mint a folyóvíz!
e) Meg kell küzdenem érte, hogy mindenki jól érezze magát.
f) Van, aki nem törődik semmivel sem.
g) A cikket nem olvasták még annyian, hogy híre ment volna az esetnek.
h) Arra a helyre jár legszívesebben szórakozni, ahova én.
i) Figyeltél rá, hogy milyen öltözetben jött be Kriszti sógora?
j) Kisebb bajom is nagyobb annál, semhogy ilyeneket nézegessek!
k) Neked tündökölnöd kell, mint a gyémánt.
l) Olyan is kapható nálunk, amilyent te szeretnél.
m) Te voltál, aki a ládánkra madarat festett?
n) Vidd el az enyémet, amelyik az asztalon hever.
o) Ahányan jöttek, annyi adag ebédet főzött.
p) Káposztából meg annyi maradt, hogy legalább egy hétig ehetik.
r) Róla beszéltünk, aki tegnap itt járt.
s) Voltak ott annyian, hogy nem győztek köszöngetni egymásnak.
t) Minél többen nyugtatgatták, annál mérgesebb lett.
u) Ez annak a következménye, hogy nem figyelsz oda.
v) Almából annyi volt, hogy mindenki kettőt is kaphatott.
z) Ha egész éjszaka dolgoznom is kell, reggelre kész leszek!

619. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Ott találta, ahol hagyta.
b) Abban a teázóban találkoztam vele, amelyet te ajánlottál.
c) Azé kell, aki a te ruhádat tervezte.
d) Kizárólag olyanokat olvasok, amik a hajózással foglalkoznak.
e) Olyan sok pénzt kapott, hogy elutazhatott üdülni.

f) Valami olyat tett az ételbe, hogy már a szagát sem bírtuk.
g) Annyi érkezett, hogy mindenkinek jut.
h) Hozd ide a mama kosarát, amelyikben a kockás szalvéta van!
i) Marad annyi, hogy hívjak egy vendéget?
j) Azé lesz a jutalom, aki méltó rá.
k) Miután kézhez kaptam kedves válaszát, türelmetlenségemet alig tudtam türtőztetni.
l) Vannak dolgok, amelyeket csak fele elménkkel kell hinnünk.
m) Akit egyik nap ellenségének tekintett, másik nap már barátja lett.
n) Minél magyarabb a nemzeti közszellem, annál jobban virul a hazai kereskedés.
o) Volt, akinek a pipa égette meg az ajkát.
p) Meggyőződött róla, hogy egyedül marad.
r) Amint megérkeztem, azonnal fölkerestem a barátomat.
s) Időtök csak annyi maradt, hogy elérjétek a másik vonatot.
t) Olyan szél van, hogy mindjárt felborul az újságosbódé.
u) Akkora lesz, mint az apja.
v) Ilyen módon nem lehet megmérgezni egy embert anélkül, hogy ki ne irtanánk közben az egész háznépet.
z) Ő olyan, amilyen volt.

620. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Én vagyok, aki mindent tud.
b) Amennyit akarsz, annyit vihetsz.
c) Könnyben úszik két szemem pillája, valahányszor emlékszem reája.
d) Az első tánc azé legyen, aki a legfontosabb a bálozónak.
e) Ne törődj vele, aki nem méltó a figyelmedre!
f) Ti voltatok, akik leszedték az összes jelzést az útvonalon?
g) Azért a könyvért mentem, amelyet te ajánlottál elolvasásra.
h) Annak a feladatát kérte el, akié a legjobb volt.
i) Ne haragudj rá, aki alaposan megbírálja a művedet!
j) A dicsőség szerencsére azé lett, aki legtöbbet dolgozott.
k) Csak annyit mondott, hogy már nem akar látni.
l) Sokan vannak, akik szeretnek síelni.

m) Gazsi szabó volt az, aki varrta.
n) A petíciót még nem írták alá annyian, hogy benyújthassuk.
o) Az utolsó sütemény azé legyen, aki készítette.
p) Költhetsz annyit, amennyit csak akarsz!
r) Nem hallottam, amikor csöngettek.
s) Semmi sem fagyosabb annál, ami nem ragad át másra.
t) Akkora maradt, hogy mindenki ötévesnek nézte.
u) Jegyzeteim szerencsés elvetélései azoknak a rossz műveknek, amelyeket megírhatnék.
v) Nem az vagyok, ki voltam egykor.
z) Azon a napon születtem, amelyiken apám szakmai kitüntetést kapott.

621. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Ő volt, aki a legjobb novellát küldte be.
b) Alkonyodott, és most olyan volt a két szoba, mint két koporsó.
c) Nem tehetek róla, hogy elment.
d) Annyit ültetek, hogy a virágok beborítsák az egész oldalt.
e) Olyan a kézügyessége, hogy akár művész is lehetne.
f) Olyat súgott a fülembe, hogy egészen belepirultam.
g) Egy egész hetet tanultam, hogy sikerüljön a vizsga.
h) Két hete levelezek olyanokkal, akik hasonló gondokkal küzdenek.
i) Nem értette a súgást, pedig a súgó már csaknem kiabált.
j) Olyanokkal barátkozz, akiktől jót tanulsz.
k) Ez a pénz olyan, mint egy zseton.
l) Amekkorát vártam, pont akkora lett a nyeremény.
m) Elég, ha egymásra nézünk, és máris kacagunk.
n) Miért nem fogadsz el úgy, ahogy vagyok?
o) Nincs egyéb dolgunk, mint feladni a hirdetést.
p) Olyanra szavazott, aki tényleg nem érdemelte meg.
r) Amennyi csak beléd fér, annyit ehetsz!
s) Minden, ami itt van, a tiéd.
t) Annyian voltak, mint tavaly.
u) A kutyám olyan volt, hogy esténként sohasem lehetett vele bírni.

v) Én pedig, mivel megvannak a kapcsolataim, veszek egy istállót.
z) Másikat szeretnék, amelyiknek kevesebb a baja.

622. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Nem veszem le a sapkámat, csak hogy szebbnek tűnjön az arcom!
b) Ő volt, aki mindig kitartott mellettünk.
c) Annyival többet kapsz holnap, amennyivel kevesebb jutott ma.
d) Mivel besötétedett, nem vártam tovább.
e) Néha úgy érzem, mintha valaki követne.
f) Akkora lehet, mint egy elefánt.
g) Annak a tollát találta meg, aki tegnap elvesztette.
h) Annyi a gondom, mint még soha.
i) Lettem, ami lettem.
j) Pulóvert pedig nem olyat kötöttem, mint amilyet te ajánlottál.
k) Rá vártam, akiben mindig megbízhattam.
l) Abban a pillanatban történt, amikor megszólalt a telefon.
m) Abból lesz nagy író, aki maga is nagy írókon nevelkedik.
n) Ezen a helyen van valami, ami nem tetszik nekem.
o) Foglalkozom vele, akinek nagy szüksége van a törődésre.
p) Jocókának is persze mindig olyan kell, mint amilyen a szomszéd kisfiúnak van.
r) Olyant mondok, hogy magam is megbánom.
s) Azét választom, akié a legszebb.
t) Akkora lett, hogy végül félni kezdtek tőle az emberek.
u) Ez vasárnap történt, amikor éppen futballmeccset játszottak.
v) Itt van a Lovag utca, ahol József Attila lakott?
z) Aki a legszebb rajzot készíti, azé kerül kiállításra.

623. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Éppen annyian maradtunk, hogy kényelmesen beférünk egy buszba.
b) Maradt még akkora belőle, hogy kiszabhassunk egy sálat is?
c) Csak kevesen voltak, akik reklamáltak a termék minősége miatt.
d) Meghagytam őt abban a tudatban, hogy folytatni képes tanulmányait.
e) Olyanokkal szeretnék együtt dolgozni, akik hisznek a hivatásukban.
f) Úgy hiszem, ma szép időnk lesz.
g) Ahány ház, annyi szokás.
h) A férfi Bristolban szállt fel a vonatra, még azelőtt, hogy a főnöke odaért volna a kupéhoz.
i) Csomagold be az ajándékot, amelyet az öcséd névnapjára vettünk!
j) Minél többet gondolkodott rajta, annál bonyolultabbnak vélte.
k) Ne haragudj rá, aki szemedbe mondja az igazságot!
l) Nincs hibánk, amelyről mi magunk ne tudnánk.
m) Annyian mentek el, ahány jegyet tudtak szerezni.
n) A régi barátom olyasforma lett, akire jól illik a Töhötöm név.
o) Bízom benne, aki a legjobb barátom.
p) Két ember boldogságát nem a jegygyűrű határozza meg, hanem hogy jól érzik-e magukat egymással.
r) Nem tetszik nekem az a mód, ahogy az ismerőseiddel beszélsz.
s) Te különb vagy azoknál, akikkel barátkozol.
t) Amit Jancsika megtanult, János sem felejti.
u) A tanító biztos volt benne, hogy a fiú tudja a leckét.
v) Csak olyan volt, mint szúnyog dongása.
z) Olyanokkal írnék együtt pályázatot, akikre a munka elvégzésekor is számíthatok.

624. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Az öreg nem szólt, de látszott rajta, hogy a pokol fenekére kívánja a gazdával együtt a malacokat.

b) A szobában akkora füst volt, hogy két hétig egyfolytában szellőztettünk.
c) Közülünk mindössze hárman vannak, akik megkapták ezt az oltást.
d) Próbálj meg olyan lenni, mint amilyen régen voltál.
e) Annyit kellett várnom rá, hogy a végén egészen ingerülten fogadtam.
f) Megváltoztattam a nevemet, mert a Barna nem illik a Barnabáshoz.
g) Semmiféle művészi ürügy sem mentség arra, hogy untasd az embereket.
h) Ami az asztalon van, abból te nem ehetsz.
i) És amilyen maga ez a csárda, olyan a vidéke.
j) Nem volt tisztában vele, hogy az ilyen szélütés elég úri dolog-e.
k) Olyan lesz a világ, amilyenek a gyermekeink lesznek.
l) Vigyél annyit, amennyit tudsz!
m) Maradtam, ami voltam.
n) Még akit senki sem ismer, annak is van meghívója.
o) Annyi pénze van, hogy nem győzi számolni.
p) Foglalkoztam vele, hogy felfedjem előtte a teljes igazságot.
r) Jöhetsz, amikor csak kedved tartja.
s) Kell annyi, hogy a testvérednek is jusson?
t) Valaki másnak kéne mostan jönni, ki nálam mégis szebben tud köszönni.
u) A tudomány, ha nem fakaszt szeretetet, fogyatékos.
v) Annyira erőtlennek érezte magát, hogy félt ágyát elhagyni.
z) Legyél olyan, amilyennek szeretted volna magad látni 10 éve!

625. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Nagy szükség van a munkámra itt, pedig én utálok egyhelyben ülni.
b) Nem sokan voltak, akik jól tudták kifejezni magukat.
c) Amikor társaim randevúra siettek, én zongoraórára robogtam.
d) Meg aztán egy nap lovasküldönc vágtatott az üzenettel, hogy jöjjön haza azonnal.
e) Akit hívtál, nem jött el.
f) Három példával kevesebbet írtál, mint ahogy megbeszéltük.
g) Annyit pakolt be a táskámba, hogy a végén már nem tudtam összehúzni a cipzárt.

h) Amennyiben igaznak bizonyulna a vád, nagyon is szükségünk lesz a jog védelmére.
i) Annyi a pénze, hogy nem győzi számolni.
j) Két éve te vagy az első, aki ezt megkérdezi tőlem.
k) Minden, ami rothad, erjeszt.
l) Akkora birtokuk volt, hogy két nap alatt nem lehetett megkerülni.
m) Ne mutogasd azt a pénzt, ha nem akarsz bajba kerülni!
n) Szívesebben megyek veletek, mintsem itthon takarítsam a lakást.
o) Annyiszor még senkit sem látogatott meg, mint az öreg Mili nénit.
p) Vigyázok rá, akit a gondjaimra bíztál.
r) A folyosó a zárdában az, ami a világban az utca.
s) Amint megdördült az ég, nyomban kinyíltak az ablakok.
t) Nem biztos, hogy József eljön.
u) Bízzunk benne, hogy lesz elég erőnk befejezni!
v) Csak akit szeretsz, annak adjál tanácsokat.
z) Nem regisztráltak annyian, hogy érdemes legyen megtartani a rendezvényt.

626. Állapítsa meg, hogy milyen alárendelő összetett mondatok az alábbiak! A tagmondatok grammatikai viszonya mellett tüntesse fel a lehetséges sajátos jelentésárnyalatokat is, pl. *Olyan nagyot tüsszentett, hogy megijedtek a többiek* = fok-mérték határozói, következményes alárendelés.

a) Abban a házban lakott, amelyikben a barátja is.
b) Azé tetszik, akié a bal oldalon áll.
c) Maradt még annyi, hogy a testvéremnek is jusson?
d) Ne gondolj rá, hogy mi lesz később.
e) Telefonon már annyiszor kerestek, hogy a végén lemerült a készülék.
f) Könnyebb erényes emberből okossá válni, mint okos emberből erényessé.
g) Te még mindig hiszel benne, aki kétszer is becsapott?
h) Akkora lett, hogy már alig láttuk.
i) Hibáinkat senki sem láttatja meg velünk annyira, mint tanítványaink.
j) Nagy ára lesz annak, amit most kértél tőlem!
k) Akkora volt a sár, hogy alig lehetett járni.
l) Veszekedés lesz belőle, ha itt dobolni kezdesz!
m) Van okod rá, hogy ilyen lekezelően viselkedj vele?